

* До 175 - річчя Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова *

Щоб рідне слово змалечку любили

Героїня цієї статті — жінка-легенда науковець, педагог — новатор. Звуть її — Канищенко Антоніна Пантелеймонівна.

У 1976 році вона почала працювати в НПУ імені М. П. Драгоманова (колишньому педагогічному інституті імені О.М.Горького) викладачем кафедри педагогіки та методики початкового навчання, яку очолював відомий науковець у галузі педагогіки — академік О. В. Киричук. Її наставниками у науковій роботі були видатні вчені: доктор педагогічних наук, професор В.І.Бондар, нині академік АПН України, директор Інституту педагогіки та психології НПУ імені М.П.Драгоманова, доценти О. Д. Корнійчук, Г. З. Івашина та ін.

Захистивши кандидатську дисертацію з проблем розвитку пізнавальної активності дітей молодшого шкільного віку, отримала диплом кандидата педагогічних наук, згодом — атестат доцента (1988 рік).

У 1998 році Вченою радою університету була обрана на посаду завкафедри мови та методики викладання у початковій школі. За 10 років керівництва кафедрою сумлінно виконувала покладені на неї обов'язки. Наукова та педагогічна робота на кафедрі зосереджувалася на об'єднанні, розробці і впровадженні нового змісту і концептуальних положень викладання філологічних дисциплін, які забезпечують лінгвістичну підготовку вчителів початкової ланки освіти.

У квітні 2000 року на колегії МОН України вона захистила вчене звання професора з методики викладання української мови у початковій школі по кафедрі мови та методики початкового навчання НПУ імені М.П.Драгоманова.

Протягом усього періоду роботи в університеті А.П. Канищенко займається плідною науковою роботою.

З-під її пера вийшло більше ста наукових праць, виданих з грифом МОН України та за рекомендацією Вченої ради НПУ імені М.П.Драгоманова: підручники для вищої та початкової школи, методичні посібники з розробками уроків української мови у початковій школі, статті, інструктивно-методичні матеріали, типові та робочі програми.

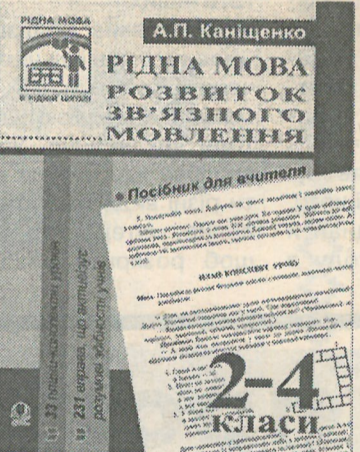
Професор Канищенко А.П. усвідомлює, що реалізація вимог кредитно-модульного навчання потребує докорінної перебудови не тільки соціальної позиції викладача університету, вчителя й учня, а й переорієнтації складових освітньої системи: мети, завдань, технологій, спрямованих на позитивний кінцевий результат у роботі над кожною темою виучуваного розділу сучасної української літературної мови у ВПНЗ та в початковій школі. За нових умов підготовки спеціаліста початкової ланки освіти потрібно

мати й підручники, в яких виклад матеріалу здійснювався б з орієнтацією на його професійну підготовку.

Саме такий підручник під назвою "Інтегрований курс. Українська мова з методикою навчання в початкових класах" підготовлено за її проектом з використанням інноваційних технологій безперервного вивчення української мови у ВПНЗ та початковій школі у співавторстві з науковцями Хмельницької гуманітарно — педагогічної академії Г.О.Ткачук, Г.О.Дорош та ін. (2008р., видавництво "Промінь").

Особливої уваги заслуговують поурочні читанки для 1, 2, 3, 4 класів — "Катруся", "Наталочка", "Ганнуся", "Світлик" (сім підручників з грифом МОН України вийшли друком у видав-

ництві "Освіта"); "Казковий воєвограй" (читанка для дошкільників та учнів 1 класу — у видавництві "Богдан", 2008 р.).

На основі результатів експериментально-дослідної роботи та передового педагогічного досвіду в 2007 році опубліковано навчально-методичний комплект для першокласників та учителів початкової школи: Буквар — побудований за інноваційними технологіями навчання грамоти першокласників (розвивальне навчання); методичний посібник з системою уроків навчання грамоти за змістом Букваря; у комплект входить також Зошит для письма, створений у співавторстві з доцентом Г.О.Ткачук (видавництво "Промінь").

Проблеми розвитку творчих здібностей молодших школярів на сучасному етапі по-

чаткової школи присвячено методичні посібники із серії "Рідна мова в рідній школі", випущені у тернопільському видавництві "Навчальна книга — Богдан" протягом 2008-2009 рр. ("Вчимося писати твори", "Розвиток фонетичного слуху, активного словника та зв'язного мовлення", "Опорні групи лексики для розвитку зв'язного мовлення", "Рідна мова. Розвиток

зв'язного мовлення", "Робота над текстом у початковій школі"; читанка "У світі чарівного та прекрасного" для позакласного читання у 2-3 класах).

У 2009 році у видавництві "Промінь" побачили світ три методичні посібники з питань проблемного підходу до вивчення частин мови з дотриманням лінійно-концентричного принципу програми для початкової школи.

Відповідно до закону України "Про освіту" сьогодні великого значення набуває розробка і впровадження в практику моделей підготовки вчителів початкових класів у вищих педагогічних навчальних закладах різних рівнів акредитації за єдиними стандартами в системі ступеневої вищої освіти з метою забезпечення безперервності навчання за освітньо-кваліфікаційними рівнями — молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр.

Антоніна Пантелеймонівна брала участь у розробці галузевого стандарту вищої освіти України (освітньо-професійна програма підготовки бакалавра) за спеціальністю 6.010100 Педагогічна освіта кваліфікації 3310 Вчитель з початкової освіти (2006 р.), в якому визначено нормативний зміст навчання, встанов-

лено вимоги до обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки вчителя початкових класів.

У співавторстві з академіком АПН України М.С. Вашуленком, іншими вченими розроблено програму з курсу

вченого, неодноразово були переможцями загальноуніверситетських та Всеукраїнських олімпіад з методики навчання української мови.

Канищенко А. П. — член Вченої ради Інституту педагогіки і психології та Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова; працює у складі комісії Міністерства освіти і науки України по акредитації та ліцензуванню ВПНЗ України; член журі Всеукраїнських конкурсів "Учитель року" та української мови імені Петра Яцика (початкова школа); член комісії з педагогіки та методики початкового навчання Науково-методичної ради з питань освіти МОН України.

Залюблена у свою справу, Антоніна Пантелеймонівна виховала тисячі учителів початкової ланки освіти. Іноді дивуєшся, як багато встигає зробити ця інтелігентна жінка — з чарівною усмішкою та особливим внутрішнім сяйвом очей.

Про її заслуги в царині методики навчання української мови у початковій школі, про щоденну невтомну працю свідчать високі державні нагороди: медаль А.С.Макаренка, знак "Відмінник освіти України", численні грамоти ректорату Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова та Міністерства освіти і науки України.

Нещодавно професор Канищенко А. П. нагороджена орденом Княгині Ольги третього ступеня за багаторічну сумлінну працю, значний особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів початкової ланки освіти, плідну науково-педагогічну діяльність.

Колектив Інституту педагогіки та психології НПУ імені М. П. Драгоманова на чолі з директором інституту академіком В. І. Бондарем щиро вітають А. П. Канищенко з високою нагородою, приуроченою ювілейному дню її народження.

З нагоди 175-річчя НПУ імені М. П. Драгоманова та Вашої ювілейної дати, шановна Антоніно Пантелеймонівно, бажаємо Вам творчих злетів у педагогічній та науковій діяльності, здоров'я, наснаги, радості, добра на довгі роки. Залишайтеся і далі такою щирою, доброю, відкритою, якою ми Вас знаємо.

Марія ЧАБАЙОВСЬКА,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри мови та методики викладання в початковій школі Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова.